

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาค่าใช้จ่ายและการเรียกเก็บเงินพิเศษที่นำไปสู่การบริโภคความรู้ของการศึกษาในระบบ เพื่อหาข้อมูลเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายที่ผู้ปกครองต้องใช้จ่ายเพิ่มเติมที่บ้านเพื่อการศึกษาของบุตรหลาน และเพื่อศึกษากลไกและตรรกของสถานศึกษาที่ทำให้เกิดการบริโภคความรู้ โดยเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามและการใช้กระบวนการกลุ่มกับผู้ปกครองในพื้นที่เป้าหมาย ของเขตพื้นที่การศึกษาทั้ง 5 เขตของจังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยชี้ว่า ในภาพรวมค่าใช้จ่ายที่ผู้ปกครองต้องจ่ายต่อคนต่อ 1 ภาคเรียน คือ ระดับปฐมวัย เป็นเงิน 5,750 บาท ระดับประถมศึกษา เป็นเงิน 14,085 บาทระดับมัธยมศึกษา เป็นเงิน 24,705 บาทและค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมที่ผู้ปกครองต้องใช้จ่ายเพื่อ การศึกษาของบุตรหลาน เช่น ค่าใช้โทรศัพท์มือถือ ค่ากวดวิชา ค่าใช้คอมพิวเตอร์ ค่าใช้จ่ายในการหาความรู้เพิ่มเติม และค่าอุปกรณ์การจัดกิจกรรมพิเศษ ทั้งนี้ถ้าพิจารณาตามพื้นที่เขตการศึกษาและขนาดของโรงเรียนแล้ว ค่าใช้จ่ายดังกล่าวจะแตกต่างกันด้วย

ในประเด็นกลไกและตรรกนั้น พบว่า ตรรกของผู้ปกครองคือ ในกรณีที่อยู่เขตชนบท ผู้ปกครองจะพิจารณาสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในชุมชนเพราะจะได้ไม่ต้องเดินทางไกล ส่วนค่าธรรมเนียมและวิธีชำระค่าธรรมเนียม จะพิจารณาที่อัตราค่าธรรมเนียมที่ไม่สูงและสามารถผ่อนชำระได้ ในด้านคุณภาพโรงเรียน ผู้ปกครองในเขตชุมชนเมืองจะถือเป็นเกณฑ์อันดับแรก ส่วนกลุ่มเพื่อนทางสังคม พบว่า ผู้ปกครองในเขตชนบทจะให้บุตรหลานเรียนได้เรียน โรงเรียนเดียวกัน ในขณะที่ผู้ปกครองในเขตเมืองจะให้ลูกเรียนในโรงเรียนที่เป็นตัวแทนของความมีฐานะเพื่อสร้างพื้นฐานที่ดีให้กับลูก นอกจากนั้นสำหรับนักเรียนที่เป็นเด็กเล็ก ผู้ปกครองจะให้เรียนใกล้บ้านหรือใกล้ที่ทำงาน ส่วนกลไกการเรียกเก็บเงินค่าธรรมเนียม กิจกรรมวิชาการ เงินอุดหนุนและอื่นๆจะแจ้งในที่ประชุมผู้ปกครองหรือแจ้งทางไปรษณีย์ ส่วนค่าใช้จ่ายอื่นๆนั้นครูประจำชั้นจะแจ้งผ่านนักเรียน ซึ่งโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดกลางทั้งในเขตเมืองและชนบทจะเรียกเก็บบ่อยครั้งกว่า

ในประเด็นค่าใช้จ่ายพิเศษนั้นสะท้อนให้เห็นถึงความคาดหวังต่อผู้ปกครองที่คาดหวังว่านี่คือการลงทุนเพิ่มที่จะทำให้บุตรหลานมีคุณภาพมากขึ้น มีอนาคตที่ดี การลงทุนจึงมิได้หมายถึง การลงทุนที่เกี่ยวกับการศึกษาโดยตรง แต่เป็นการลงทุนเพื่อให้ลูกหลานเข้าถึงการบริโภคความรู้ได้มากกว่าคนอื่น การวิจัยยังพบอีกว่า ค่าใช้จ่ายที่ผู้ปกครองจ่ายนั้นส่วนมากจะเป็นค่าใช้จ่ายพิเศษในกิจกรรมต่างๆ อย่างไรก็ตาม ผู้ปกครองสะท้อนความคิดเห็นว่าเป็นการคุ้มค่าและความพอใจ บางกลุ่มมีความพึงพอใจระดับปานกลาง และบางกลุ่มมีความพึงพอใจน้อย ทั้งนี้ ค่าใช้จ่ายพิเศษที่ผู้ปกครองจ่ายนั้น เป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ และมักอธิบายว่าเป็นความจำเป็นเพื่อสร้างศักยภาพในการแข่งขันให้กับลูกหลาน

ABSTRACT

The objectives of this study were to study the expense and the extra expense causing to the knowledge consumption in formal education, to acquire the expense that parents needed to pay in addition to their children education and to study the mechanism and logic of educational institutions causing to the knowledge consumption. The methods of collecting data consisted of questionnaires and focus group discussion employed with students' parents in the target areas of Chiang Mai educational service areas. The results showed that in macro aspect parents paid about 5,750 baht/head/semester in preschool level, 14,085 baht/head/semester in elementary level and 24,705 baht/head/semester in secondary level. The extra expense included the expense of mobile phone or prepaid card phone, tutor, computer, access to knowledge and extra activities. All the expense varied in the size of schools in each educational service area.

Regarding the mechanism and logic of parents, it was founded that they considered the location of schools which should be located in the community and convenient for them to travel. For tuition fees and payment should not be high and could pay monthly. Parents in the urban areas firstly considered the school quality which represented their children's social status. While in the rural areas, parents sent their children in the same school as their friends. Nevertheless, parents still considered the location of the schools especially the ones located to their workplaces or homes. For the mechanism of tuition fees, academic activities, supportive fees and other fees, it was normally informed through the PTA meeting or by post. Both big and small schools in the urban and rural areas would ask for the extra expense more than the others.

In the item of the extra expense, it reflected the parents' expectation of investment for good quality and future for their children. It did not invest for the education directly, but it helped their children to have more access to the knowledge consumption. However, the parents thought that the extra expense was worthy and satisfactory and it could not be avoided. They thought it was necessary in order to build the competition efficiency for their children

